

Εθνικό δίκαιο - Πολωνία

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το νομικό σύστημα της Πολωνίας.

Η Πολωνία είναι αβασίλευτη δημοκρατία με δημοκρατική μορφή διακυβέρνησης. Η νομοθετική εξουσία ασκείται από το Κοινοβούλιο, το οποίο αποτελείται από την Κάτω Βουλή – **Sejm** – και την Άνω Βουλή – **Γερουσία**. Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον **Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Πολωνίας (Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej)** και από το **Υπουργικό Συμβούλιο (Rada Ministrów)**. Η δικαστική εξουσία ασκείται από τα τακτικά και τα ειδικά δικαστήρια.

Το πολωνικό νομικό σύστημα βασίζεται στο νομικό σύστημα της ηπειρωτικής Ευρώπης (**παράδοση του αστικού δικαίου**). Τα πολωνικά τακτικά δικαστήρια είναι τα **εφετεία (sądy apelacyjne)**, τα **πρωτοδικεία (okręg)(sądy okręgowe)** και τα **περιφερειακά δικαστήρια (rejon)(sady rejonowe)** και είναι αρμόδια για την εκδίκαση ποινικών υποθέσεων, αστικών υποθέσεων, υποθέσεων οικογενειακού δικαίου και επιμέλειας, υποθέσεων εργατικού δικαίου και κοινωνικών ασφαλίσεων.

Η **διοικητική δικαιοσύνη** απονέμεται από το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο (Naczelny Sąd Administracyjny), το οποίο ασκεί δικαστικό έλεγχο στη δημόσια διοίκηση.

Το **Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο (Sąd Najwyższy)** είναι το ανώτατο κεντρικό δικαστικό όργανο της Δημοκρατίας της Πολωνίας, και συνεπώς αποτελεί τον ανώτατο βαθμό δικαιοδοσίας. Τα κύρια καθήκοντά του είναι η απόδοση δικαιοσύνης στην Πολωνία (μαζί με τα τακτικά, τα διοικητικά και τα στρατιωτικά δικαστήρια), να εκδικάζει το έκτακτο ένδικο μέσω της αναιρέσεως και να εκδίδει αποφάσεις σχετικά με την ερμηνεία του νόμου.

Το **Συνταγματικό Δικαστήριο (Trybunał Konstytucyjny)** είναι δικαστικό όργανο αρμόδιο να κρίνει:

- τη συμβατότητα εκδοθέντος νόμου με το Σύνταγμα
- διαφορές περί αρμοδιότητας μεταξύ των οργάνων της κεντρικής διοίκησης
- τη συμβατότητα των σκοπών και των δραστηριοτήτων των πολιτικών κομμάτων με το Σύνταγμα
- συνταγματικές προσφυγές που ασκούνται από πολίτες

Ο νόμος που διέπει το Συνταγματικό Δικαστήριο και άλλοι συναφείς νόμοι δημοσιεύονται στα αγγλικά στο δικτυακό τόπο του **Πολωνικού Συνταγματικού Δικαστηρίου**.

Πηγές δικαίου

Πηγές του πολωνικού δικαίου είναι το Σύνταγμα, οι νόμοι, οι διεθνείς συμφωνίες που έχουν κυρωθεί και οι κανονισμοί. Το Σύνταγμα θεωρείται η σημαντικότερη πηγή του πολωνικού δικαίου. Περιέχει πληροφορίες για το πολωνικό νομικό σύστημα, τη θεσμική οργάνωση, το σύστημα απονομής της δικαιοσύνης και τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης. Καλύπτει επίσης τις πολιτικές ελευθερίες και δικαιώματα. Το Σύνταγμα που ισχύει σήμερα ψηφίστηκε το 1997. Το κείμενο του πολωνικού Συντάγματος δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της **Κάτω Βουλής του Πολωνικού Κοινοβουλίου (Sejm)** στα πολωνικά, στα αγγλικά, στα γερμανικά, στα γαλλικά και στα ρωσικά.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Οι **νόμοι (ustawy)** είναι γενικά δεσμευτικές πράξεις που ρυθμίζουν σημαντικά θέματα. Οποιοδήποτε θέμα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο νόμου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το Σύνταγμα επιβάλλει υποχρέωση ρύθμισης ενός συγκεκριμένου θέματος με νόμο, για παράδειγμα του προϋπολογισμού ή της νομικής κατάστασης των πολιτών.

Σύμφωνα με το πολωνικό Σύνταγμα, ορισμένες **διεθνείς συμφωνίες (umowy międzynarodowe)** πρέπει, πριν κυρωθούν, να περιληφθούν σε νόμο ο οποίος εγκρίνεται από το Κοινοβούλιο και υπογράφεται από τον Πρόεδρο. Οι συμφωνίες αυτές αφορούν ζητήματα όπως οι συμμαχίες· οι πολιτικές ή στρατιωτικές συνθήκες· οι ελευθερίες, τα δικαιώματα και τα καθήκοντα των πολιτών· η συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς· και άλλα ζητήματα που ρυθμίζονται από το Σύνταγμα.

Οι **κανονισμοί (rozporządzenia)** εκδίδονται από τα κυβερνητικά όργανα που αναφέρονται στο Σύνταγμα βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης.

Το Υπουργικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για την έκδοση **αποφάσεων (uchwały)** εσωτερικής φύσεως, που είναι δεσμευτικές μόνο για τις οργανωτικές μονάδες των οποίων προΐσταται το όργανο που εκδίδει την απόφαση. Οι αποφάσεις αυτές δεν μπορούν να αποτελέσουν νομική βάση για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τους πολίτες, τα νομικά πρόσωπα και άλλα υποκείμενα δικαίου.

Οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και οι τοπικές αρχές της κυβέρνησης μπορούν να εκδίδουν, βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης, **τοπικούς νόμους (akty prawa miejscowego)** που ισχύουν στις περιοχές αρμοδιότητάς τους.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Η πρώτη πηγή του πολωνικού δικαίου είναι το Σύνταγμα. Οι υπόλοιποι κανόνες δικαίου κατά την ιεραρχική σειρά που ορίζει το πολωνικό Σύνταγμα είναι: οι κυρωθείσες διεθνείς συμφωνίες, οι κανονισμοί, οι οδηγίες και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι νόμοι, τα διατάγματα και οι πράξεις των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Η **νομοθετική εξουσία** ασκείται από το Sejm και τη Γερουσία, τα δύο σώματα του **πολωνικού Κοινοβουλίου**. Τα μέλη τους εκλέγονται για **θητεία τεσσάρων ετών**. Δικαίωμα υποβολής νομοσχεδίων έχουν οι βουλευτές, η Γερουσία, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας και το Υπουργικό Συμβούλιο, καθώς και ομάδες **τουλάχιστον 100 000 πολιτών** που έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στις εκλογές για το Sejm.

Το Sejm συζητεί τα νομοσχέδια σε τρεις αναγνώσεις. Αν ένα νομοσχέδιο εγκριθεί από το Sejm και τη Γερουσία, αποστέλλεται στον Πρόεδρο για υπογραφή. Ο Πρόεδρος μπορεί, πριν υπογράψει νομοσχέδιο, να το παραπέμψει στο Συνταγματικό Δικαστήριο, προκειμένου να αποφανθεί σχετικά με τη συμβατότητά του προς το Σύνταγμα.

Το Υπουργικό Συμβούλιο εγγυάται την εφαρμογή των **νόμων**, εκδίδει **κανονισμούς**, συνάπτει **διεθνείς συμφωνίες που απαιτούν κύρωση** και αποδέχεται ή καταγγέλλει **άλλες διεθνείς συμφωνίες**.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Ανάληψη πρωτοβουλιών

Πρωτοβουλία για τη θέσπιση νομοθεσίας μπορούν να αναλάβουν οι βουλευτές, η Γερουσία, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας και το Υπουργικό Συμβούλιο, καθώς και ομάδες τουλάχιστον 100 000 πολιτών που έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στις εκλογές για το Sejm.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα νομοσχέδια υποβάλλονται από το Υπουργικό Συμβούλιο ή από βουλευτές.

Το νομοσχέδιο, συνοδευόμενο από εισηγητική έκθεση, υποβάλλεται στον **Πρόεδρο του Sejm (Marszałek Sejmu)**, ο οποίος το διαβιβάζει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, στη Γερουσία και στον Πρόεδρο του Υπουργικού Συμβουλίου (πρωθυπουργό).

Συζήτηση

Το Sejm συζητεί τα νομοσχέδια σε τρεις αναγνώσεις. Τα νομοσχέδια εξετάζονται επίσης από τις ειδικές επιτροπές του Sejm και της Γερουσίας.

Έγκριση

Η **Γερουσία** υποχρεούται, **εντός 30 ημερών από την υποβολή νομοσχεδίου**, να το εγκρίνει χωρίς τροποποιήσεις, να εγκρίνει τροποποιήσεις ή να αποφασίσει την πλήρη απόρριψή του. Το **Sejm** μπορεί να απορρίψει τις τροποποιήσεις που επιφέρει η Γερουσία μόνο με απόλυτη πλειοψηφία σε ψηφοφορία στην οποία συμμετέχει τουλάχιστον το ήμισυ του νομοθετικά προβλεπόμενου αριθμού βουλευτών.

Έναρξη ισχύος

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας στο Sejm και στη Γερουσία, ο Πρόεδρος του Sejm υποβάλλει το εγκεκριμένο νομοσχέδιο στον Πρόεδρο για υπογραφή. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να υπογράψει το νομοσχέδιο εντός 21 ημερών από την υποβολή του και να διατάξει τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα των Νόμων της Δημοκρατίας της Πολωνίας (Dziennik Ustaw). Ο νόμος αρχίζει να ισχύει μετά από δεκατέσσερις ημέρες. Εντούτοις, η ημερομηνία **έναρξης ισχύος** μπορεί επίσης να ορίζεται στο κείμενο του νόμου. Σύμφωνα με το πολωνικό νομικό σύστημα, ο νόμος μπορεί να καταργηθεί μόνο με άλλο νόμο. Η ημερομηνία λήξης της ισχύος νόμου ή άλλης νομοθετικής πράξης πρέπει να αναγράφεται στο κείμενο του νόμου ή της νομοθετικής πράξης.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Οι νομοθετικές πράξεις από το 1918, καθώς και κατάλογος των πράξεων αυτών, δημοσιεύονται στην ιστοθέση της [Πολωνικής νομικής βάσης δεδομένων \(Sejm\)](#).

Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 10/12/2012